

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Park Liedeberg en park Lindenberg

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Park Liedeberg en park Lindenberg

Titel:	Park Liedeberg en park Lindenberg
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Aarschot
Deelgemeente:	Aarschot
Bron:	Schepping: 2014-03-28 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134408
Coördinaten:	Breedte: 4.81633364675 Lengte: 50.9754511405

Primaire tekst

Twee aanpalende parken (samen circa 6 hectare) in landschappelijke stijl rond eclectische villa's gebouwd begin 1900 op een noordhelling boven de Demervallei, met een (tot voor kort) mooi uitzicht over de vallei; voorbeeld van een 'geleend landschap'.

De weduwe van Willem Daels, voormalige burgemeester van Aarschot, bouwde rond 1870 op de Safraanberg, aan de rand van de beboste 's Hertogenheide en langs de oude weg van Aarschot naar Gelrode, een eenvoudig huis, waarschijnlijk bedoeld als jachtpaviljoen of zomerhuisje. De omgevende percelen, bijna twee hectare, werden nog tot 1907 door het kadaster als bouwland bestempeld en op de stafkaarteditie van 1896 valt er geen spoor van tuin of park te bespeuren, maar er was ongetwijfeld een sierbeplanting aanwezig; daarvan getuigen diverse bruine beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') met stamontrekken van meer dan 350 cm.

In 1894 werd het domein van Daels op de Safraanberg aangekocht door Catharina Van Ophem, weduwe van Felix d'Udekem en dochter van een van de belangrijkste notabelen van Aarschot tijdens de 19de eeuw: notaris Jan Van Ophem, van 1849 tot 1882 burgemeester van de stad. Zij bezat onder meer het nabijgelegen kasteelgoed 'Het Elzen', nu bekend als Elzenhof, en het oostelijke gedeelte van de Safraanberg-Liedeberg. Na haar dood, in 1895, erfde haar schoonzoon Henri De Pauw het Elzenhof en ook de goederen op de Safraanberg-Liedeberg. Tien jaar later werden de goederen op de berg verdeeld onder zijn twee kleindochters, gehuwd met respectievelijk arrondissementscommissaris Edouard Gilmont en Albert Van der Linden, officier bij het Belgische leger. Het huis van Daels werd afgebroken en op 300 m van elkaar werden twee villa's gebouwd: die van Gilmont – de 'Liedeberg' – en die van Van der Linden, toepasselijk 'Lindenberg' gedoopt. Bij elke villa hoorden een eigen landschappelijk park en een koetshuis. De parken werden van elkaar gescheiden door een perceel landbouwgrond van 1,5 hectare, maar hadden dezelfde oprijlaan en werden aan de achterzijde verbonden door de geprivatiseerde weg Aarschot-Gelrode.

De stafkaart van 1908 geeft een duidelijk beeld van de nieuwe situatie. Een beboomde oprijlaan – nu met jonge zomerlinden beplant – loopt vanaf de Leuvensesteenweg tot aan de voet van de steile helling (hellingsgraad van circa 13 %) en splitst zich dan in twee armen. De arm naar de villa Liedeberg van Gilmont beschrijft parallel met de holle Papenakkerstraat een brede bocht naar het zuidwesten en mondt uit bij de remise, maar via een aftakking is de villa rechtstreeks te bereiken. De arm naar de villa Lindenberg buigt af naar het oosten en mondt op het steilste gedeelte uit in een ruim ereplein.

Het gaat hier om een extravert aanlegconcept: het uitzicht – het 'geleende' landschap ('borrowscape') – is belangrijker dan de inhoud; de structuur van de tuin of het park en de ligging en vormgeving van de gebouwen (namelijk de grote balkons aan de noordzijde) staan in functie van het omgevende landschap: de klim naar de villa's wordt beloond met een (tot enkele decennia geleden nog) fraai panorama van de Demervallei, met de stad Aarschot, het Elzenhof en de bossen van Meetshoven in de verte.

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Park Liedeberg en park Lindenberg

Door de uitbouw van de industriezone 'Nieuwland' en de aanleg van een expresweg die de westelijke omleiding van Aarschot vormt, is dit uitzicht niet meer aantrekkelijk. Tijdens het luchtbombardement van 9 mei 1944, waarbij het spoorwegknooppunt Aarschot werd gevisieerd, liep de villa van Gilmont (Liedeberg) zware schade op; ze werd rond 1950 afgebroken en vervangen door een Spaans of Andalusisch geïnspireerde villa.

De generatie bomen en struiken die bij de bouw van de villa's werd aangeplant heeft een gevarieerde samenstelling: Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), Noorse esdoorn (*Acer platanoides*), zomer- en winterlinde (*Tilia platyphyllos*, *T. cordata*), zilverlinde (*Tilia tomentosa*), Amerikaanse tulpenboom (*Liriodendron tulipifera*), zilversdoorn met ingesnedden blad (*Acer saccharinum* 'Laciniatum'), witte paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*), gewone robinia (*Robinia pseudoacacia*). De stamomtrekken bereiken zelden 300 cm. Uitzonderlijk zijn een zeldzame cultivar van schijnhulst (*Osmanthus heterophyllus* 'Myrtifolius') en twee jonge beuken met gedraaide takken (*Fagus sylvatica* 'Tortuosa') als treurbeuk op een 2,5 m hoge onderstam. De grote plek Sachalinse duizendknoop (*Polygonum sachalinense*) op de helling van de Lindenberg houdt vermoedelijk verband met de verwaarlozing van het domein tijdens de jaren 1990 (op de datum van ons bezoek, namelijk 15 september 1999).

Merkwaardige bomen (opname 15 september 1999)

Het cijfer in vet geeft de stamomtrek in centimeter weer. De omtrek wordt standaard gemeten op 150cm hoogte.

- Liedeberg

- 1. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **350**
- 2. gewone plataan (*Platanus x hispanica*) **377**
- 3. tamme kastanje (*Castanea sativa*) **395**
- 4. hinokischijncipres (*Chamaecyparis obtusa*) **280(10)**
- 27. beuk met gedraaide takken (*Fagus sylvatica* 'Tortuosa') **111**, ent op 250 cm hoogte
- 29. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **370**
- 30. fijnspar (*Picea abies*) **233**
- 31. gewone robinia (*Robinia pseudoacacia*) **327**
- 37. Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*) **137**
- 51. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **444** (gemeten op 50 cm hoogte)

- Lindenberg

- 23. gewone douglasspar (*Pseudotsuga menziesii*) **290/123**

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2007

Titel Text: Park Liedeberg en park Lindenberg

Grafische documenten

2015_04_Gerodeweg_Liedeberg (Daveloose, Barbara, 24-04-2015, ©Vlaamse Gemeenschap)

2015_04_Liedeberg_2 (Daveloose, Barbara, 24-04-2015, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger [212] Aarschot, art. 81, 980, 1414, 1620, 1068 en 1797.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschetsen Aarschot 1905 nr. 20.

OP DE BEECK E., *Aarschot, evolutie van een stadsbeeld, een straten- en platenboek*, Aarschot, Rotary Club, 1982, p. 108.

Relaties

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/120439>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/214806>

Beknopte karakterisering

Datering: vierde kwart 19de eeuw, vóór WO I

Typologie: private parken, tuin- en parkbeplantingen